

PUNCTUM IV.

I. ^{I. Dei bonitas in revelando.} ^{Ps. 50. 8.} ^{Joan. 1. 18.} ^{18.} I. Æstimandum est beneficium, quod Deus nobis de se revelaverit, tum ista, non excedentia humanum lumen, quod certius et sine errore à nobis perciperentur; tum alia, supra captum: *Incerta, et occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.* Et ad hoc mihi sit Filium: *Unigenitus Filius qui est in sinu Patris, ipse enarravit.*

II. Hinc gaudium concipiam de tantâ gloriâ Dei mei; gratusque existam, quod se mihi revelârit. Deinde excitabo, exerceboque fidem: ideò credens, quia ipse revelavit.

III. Denique spem exacquam illuc perveniendi, ubi non amplius in ænigmate, sed apertè credita conspiciam, facie ad faciem. Quin in hâc vitâ assequi possum clariorem mysteriorum intelligentiam, dum studeam mentis puritati. Nam *beati mundo cor-
Matt. 5. 8. de: quoniam ipsi Deum videbunt.*

MEDITATIO IV.

Quòd sit unus essentiâ, trinus personis.

PUNCTUM I.

I. ^{I. Deus noster unus est.} QUOD sit unus essentiâ. I. Quia unum est summum bonum, in quo sunt omnes rationes boni. Nam, si aliud ab illo esset, tunc careret eâ ratione boni,

Quòd sit unus essentiâ, etc. 309

quâ alterum ab ipso differret: et ita non esset omne bonum, sed limitatum; ac proinde, non esset Deus.

In hâc veritate fundatur debitum amandi Deum ex toto corde, et supra omnia; quia ipse est unum, summum, atque omne bonum, de quo participant creaturæ quod habent bonitatis. Et ita, sicut ex Deo sunt bonæ, ita propter illum diligenda bonitas ipsarum; non aliter. Quod est amare ipsum bonum creatum in suo fonte potius, quàm in seipso: amatur enim in seipso, non in Deo; quando ratio amandi non est Deus ipse, sed sistit affectus in bono creato secundùm se. Quod facit omnis peccans: undè dicitur *utendis frui* à D. Augustino. Frui enim est ibi quiescere, non ad alia referre. Oportet autem uti bono creato, ad fruendum bono increato.

II. Quia unus tantùm Dominus, et gubernator mundi esse potest. Alioqui, si plures: dissidere possent voluntate, et alter alteri repugnare; ex quo, mundi ordo non subsisteret: *Omne enim regnum in se ipsum divisum desolabitur?* Quòd si subordinatus unus esset alteri, jam non esset Deus, qui subiretur; quia nec supremus Dominus.

In hâc veritate fundatur præceptum illud: *Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies*; et: *Nemo potest duobus dominis servire*; quia possunt contraria præcipere; undè oportebit uni obedire, et

alterum contemnere. Est igitur unus Deus, unus Dominus. Uni serviamus.

III. Unus supremus legislator, et iudex, et finis ultimus esse debet. Si plures legislatores, cuius conformari oporteret? Si plures iudices, nulla foret suprema sententia. Si plures fines, unus non exleret, satiareve hominem: et sic neuter esset finis ultimus. In hac veritate fundatur, quod una esse debet nostra intentio, et in unum tendens.

Colligam, quam infelices sint idololatrae, qui unum Deum ignorant: item, qui, cum non ignorant, ventrem, aut pecuniam pro diis colunt. Studebo cogitationes, desideria, studia omnia in unum dirigere: Quid turbaris erga plurima? Unum est necessarium. Complectar omnes caritate non ficta; quando unum omnes habemus Deum, principium, finem: Numquid non Deus unus creavit nos? Quare ergo despicit unusquisque nostram fratrem suum?

PUNCTUM II.

I. Quod sit trinus personis. Hic debet captivari intellectus in obsequium fidei. Licet autem ita ratiocinari. Deus est infinitum bonum, in quo sunt omnes creaturarum perfectiones eminentius, absque imperfectionibus earumdem. Igitur est unum, sine divisione, quae est imperfectio; et plures, sine diversitate, quae est etiam imperfectio. Nam, quae diversa sunt, eorum quodvis caret alterius bono.

Habent ergo unam essentiam, sapientiam, potentiam, voluntatem, et quidquid boni est; nec in eo dividuntur. Sunt tamen plures, quod bono etiam societatis inter se fruuntur: et plures sunt per communicationem, quam Filius à Patre, et ab utroque Spiritus sanctus, accipit divinitatem. Sicque illud etiam bonum in Deo reperitur, quod semet communicat: non ad extra tantum, per quamdam participationem limitatam; sed ad intra etiam, per totius substantiae communicationem.

II. Hinc primò concipiam admirationem ex incomprehensâ majestate: cuius si sapientia, et iudicia incomprehensibilia sunt, quomodo non ejus Esse et Divinitas? Domine, adauge fidem, quod valeam intelligere; intelligam verò, ut amem.

III. Deindè concipiam gaudium de arctissimâ illâ unitate inter divinas personas; quibus associari, et unum fieri, pro modulo cupiam. Nam et Christus ita oravit: *Ut sint unum, sicut et nos unum sumus.* Id etiam fiet, si, quemadmodum Patris et Filii, et Spiritus sancti, est unum sentire, et velle, ita meum fit idem cum illis, per omnia. Fiam etiam unum cum superioribus meis, qui locum Dei tenent, conformitate iudicii et voluntatis; item cum fratribus meis, idem sapiendo et dicendo. Quare exprimam vivam imaginem illius unitatis et amicitiae, quâ inter se divinae personae communicant.

PUNCTUM III.

I.
Modus
conside-
randi
mysterii.

I. Modus processionis divinarum personarum Pater, intelligendo seipsum clarè, perfectè, format sui imaginem adæquatam; non accidentariam, ut eam quam format homo rei conceptæ, sed substantialem, quæ sit idem cum substantiâ Patris intelligentis; quòd in Deo nihil accidentale esse possit. Hæc igitur imago, ut prodiens à Patre concipiente seipsum, dicitur et est Filius. Est etiam Verbum, quia mentis quidam partus; et sapientia, quia per notitiam, quâ se Pater comprehendit, exprimitur.

Heb. 1. 3.
Coloss. 1.
25.

Hinc *splendor gloriæ, et figura substantiæ ejus*, et *imago Dei invisibilis* nominatur.

II.

II. Rursùm, Pater hanc sui imaginem contemplans, in eâque communicatam cernens omnem suam perfectionem substantialiter, fertur in illam amore adæquato, hoc est infinito. Et vicissim Verbum cernens in Patre eandem naturam, tanquàm in principio communicante, pari impetu amoris impellitur, isque impetus reciprocus Spiritum sanctum spirat. Est enim ille impetus communicativus illius ipsius boni, in quod fertur; et communicando producit tertiam personam divinitatis: quæ vocatur amor, quia amando producit, et est amoris quasi terminus, seu amor terminatus. Nam et in creatis, sicut intelligendo producit verbum, seu conceptus expressus; ita amando producit quædam in rem amatam

Quòd sit unus essentiâ, etc. 313

amatam, sive propensio, sive magis quies. Sed in creatis, utrumque est accidens, in Deo autem est ipsamet Dei substantia.

III. Igitur ab unâ substantiâ, quam Pater in se habet, et ex se, Filius autem et Spiritus sanctus per communicationem, dicuntur omnes tres, et sunt unus Deus, unus creator, unus sanctificator, unus glorificator. Sunt autem ab æterno omnes; quia non liberè, sed naturaliter, eo quòd est Pater, Pater generat; ipseque et Filius spirant. Idcirco nulla est inter personas prioritas existentiæ; sed ordo tantùm processionis. Quia verò omne ac infinitum bonum in se continent, non opus habent creaturis ad partem aliquam felicitatis, sed sui boni inamissibili possessione beatæ sunt; quo fruuntur comprehendendo invicem, et amando ex omni æternitate.

Colloquium ad Patrem.

I. Approbando quod ait: *Nunquid ego, qui alios parere facio, ipse non pariam?* Parit autem unicum, non plures Filios, quia est generatio adæquata, quâ totum esse communicat; non simile, sed idem omnino. Neque idem pluribus communicare potest generando: quia una est tantùm sui ipsius notitia, et comprehensio, quâ gignit; non alia, atque alia. Et ita semel dicit Pater, quod comprehendit; non sæpius, proindeque unum est tantùm illius Verbum, et Filius.

II. Porrò, ô Pater æterne, quantoperè tibi com-

S

places in hâc generatione , in hoc Filio ! Nam si
^{Prov. 10.} *Filius sapiens lætificat patrem* , quantò hic magis te ,
 cum sit ipsa Sapientia ? Ideò in Jordane , et in
^{Matt. 3.} monte testificatus es : Quia *hic est Filius meus di-*
^{Psal. 2. 7.} *lectus , in quo mihi benè complacui* ; et ad ipsum :
Filius meus es tu : ego hodiè genui te. Istud hodie om-
 nem continet durationis differentiam : præteritum ,
 præsens , et futurum ; quia æternitatem significat.
 Ergò ab æterno , et nunc , et in perpetuum gignis
 Filium : quia semper manet et est illa notitia , et
 comprehensio , quâ procedit ex te Filius. In nobis ,
 postquàm mens nostra formavit verbum intelligendo ,
 dum quidem hoc permanet , à mente formante procedit :
 desinit verò , cum mens desinit formare. Tu autem ,
 Pater æterne , nunquàm desinis , neque desinere
 potes comprehendere te : atque ita producis verbum
^{1 Pet. 1.} indefectibile , prout tu ipse es : *Verbum enim Do-*
^{Ephes. 3.} *mini manet in æternum* ; hæc est paternitas , à quâ om-
^{25.} *nis paternitas in Cælis et in terrâ nominatur*. Ad exem-
^{25.} plar istius nos quoque efficitur adoptione filii , fra-
 tres autem Christi. O totus mundus transeat in adop-
 tionem tuam , Pater æterne ! O Pater luminum ,
 cujus splendor est Filius tuus ! per hunc , propter
^{Joh. 17.} hunc , illumina cor meum : *Ut cognoscam te Deum*
^{3.} *verum , et quem misisti Jesum Christum* ; quò sim fi-
 lius lucis , et aliquando te videam in lumine tuo ,
 facie ad faciem !

Colloquium ad Filium.

O Fili æterni Patris , et Fili unigenite , quàm
 tibi congaudeo de hâc filiatione , quâ es unus Deus
 cum Patre ! Verè es unigenitus : non modò , quia
 unus , sed quia nec esse plures potuerunt ; quia non
 ex parte Filius , sed ex toto ; Deus de Deo. Tu
 vera imago Patris , totum adæquatè representans :
 quia per id es imago Patris , per quod Pater est
 Deus. Ille enim , dum contemplando se exprimit
 suū Verbum , et imaginem suam , tibi divinitatem
 impertit : ut , per hanc ipsam tibi communicatam ,
 representes Patrem , à quo accepisti divinitatem.
 Quare tu es imago consubstantialis , Patrique æqualis.
 Quòd si unigenitus ; et hæres , verè unicus hæ-
 res , qui totum , quod habet Pater , accepisti. O
 sim ego ex participibus tuis ! Utiquè si filius existam ,
 ero etiam hæres ; sicut dicit servus tuus : *Quòd si Rom. 8. 17.*
filii , et hæredes : hæredes quidem Dei , cohæredes
autem Christi.

O Unigenite , qui es in sinu Patris : et nunquàm *Joh. 1. 18.*
 ab ejus recedis sinu ! ibi penetras secretum Divini-
 tatis , et planè comprehendis ; ibi amas , pro eo
 quod est , infinitum bonum ; ibi gaudio frueris
 tanto , quantus est Deus. O sinus tantò melior quàm
 Abrahæ ! ò illic recipi merear , atque in idipsum
 requiescere ! Memento quòd dixeris : *Ubi ego sum ,* *Joh. 19.*
illuc et minister meus erit. *26.*

In hoc sinu existens , et amoris Patris tui indul-

gens, unâ cum illo producis Spiritum sanctum, qui est amor utrique consubstantialis. O Spiratio beata! O amem! o spirem amorem! *Flammescat igne caritas, accendat ardor proximos.*

*1. Hym.
ad Hor. 3.*

Colloquium ad Spiritum sanctum.

Tu es per excellentiam Spiritus, vitam à Patre et Filio accipiens, quâ illi vivunt; quæ est divinitas ipsa. Accipiendo autem gaudes, prout illi, dando: omnes pari et uno gaudio gaudentes; quia unus estis Deus, et de uno gaudetis bono, quod ipsimet estis.

Procedis, ut impulsus quidam; quia amando spiraris à Patre et Filio, sed non ideò foràs prodis, sed in utroque manes. Procedis enim, ut amor Patris ad Filium, et vicissim Filii ad Patrem: et cum intra Deum procedas, et in eo maneas, necessario es Deus.

Luc. 7. 35. Vocaris *sanctus*, quia es amor divinus, qui est vera sanctitas. Certè nos eò sancti sumus, quòd Deum amamus sicut oportet. Hujus igitur amoris inspirator, cum sis ipsemet amor, singulariter *sanctus* diceris; quippe fons sanctitatis.

Act. 2. 38. Vocaris per excellentiam *donum*; quia *caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis.* Tu ergo donaris nobis, quando caritas donatur. Dona te mihi libenter, liberaliter, dilata cor meum, ut impleatur à te, et de te.

Rom. 5. 5.

PUNCTUM V.

Quòd oratio mentalis ad similitudinem istius mysterii conformari debet. 1. Ita ut mens Deum, quoad fieri potest, perfectè concipiat intra se ipsam, et in eâ contemplatione perseveret. 2. Ut in apprehensam bonitatem totus ferar per amorem, eique inhæream, ut sponsa: *Inveni quem diligit anima mea: tenui eum, nec dimittam.* Hinc sequetur fruitio, et gaudium; quale promittitur in Cælo, ex similitudine divinâ: ibi enim *similes Deo erimus, quoniam videmus eum sicuti est.* Quam similitudinem nunc ex parte assequi possumus: sicut *ex parte cognoscimus, et ex parte prophetamus.* 3. Ut sicut divinæ personæ ineffabiliter sibi inhærentes, unum habent velle, et sentire: ita ego, per hanc cum Deo internam communicationem, non aliud velim, quàm quod ille. Et quia Deus sic intra se sibi sufficientissimus est, ut tamen ad creaturas se diffundat: ita ego cupiam aliis quoque prodesse. Hoc vocatur otium animæ: quia vacat strepitu, et sollicitudine exteriorum; et est negotium omnium longè præstantissimum; ad quod invitamur: *Vacate et videte quoniam ego sum Deus.*

De mentis oratione, ad similitudinem Trinitatis.

Cant. 3. 4.

1 Joan. 3. 2.

1 Cor. 13. 9.

Ps. 45. 11.

Tres igitur sunt, qui testimonium dant in Cælo, Pater, Verbum, et Spiritus sanctus. Ipsi testificantur de se: ut, in mundi creatione, et præcipuè hominis, quem fecerunt *ad imaginem et similitudinem suam;* in Christi baptismo, et transfiguratione.

1 Joan. 5. 7.

Gen. 1. 26.

MEDITATIO V.

Quòd Deus sit infinitè perfectus.

PUNCTUM I.

Deus
perfectis-
simus.

PERFECTUM dicitur, cui nihil deest, quod ei communicari possit, et debeat. Deus autem procul dubio perfectus est; ac proinde habet quæ ei convenire possunt. Convenit autem ipsi omnis omnino ratio entis; quo fit ut omnis in illo sit; si quidem est ens perfectum, cui nihil deest, quod ad ejus perfectionem faciat. Differt igitur à creaturâ quâcumque, etiam possibili: quòd hæc, cum limitata sit, perficitur certis rationibus; Deus autem, cum sit ens illimitatum, non potest concipi perfectus, nisi omnia in se contineat. Quare dicitur: *Ex ipso, et per ipsum, et in ipso sunt omnia.* Deus meus, et omnia! cur quæram aliquid extra te, quando in te habeo omnia? In Deo igitur sunt omnia, tanquam in ente simpliciter perfecto; et simul, tanquam in ideâ, et principio efficiente, ex quo omnia. Agit enim unumquodque, secundum id quod habet in se; quia nemo dat quod non habet. Habet autem Deus omnia eminentiori modo, quàm sint in seipsis.

Rom. xi.
36.

Quòd Deus sit summè bonus. 319

PUNCTUM II.

Et reliqua hujus Meditationis.

Speciatim in Deo sunt omnes perfectiones: primo ^{In Deo sunt eminenter perfectiones creaturarum.} corporum inanimatorum; ac proinde potest sine illis agere quicquid illa agunt: deinde viventium, sentientium, et intellectualium creaturarum; omnes autem sunt in Deo una, simplex, infinitaque perfectio; uti in aureo nummo continentur multi minuti: nam si distinguerentur, una excluderet alteram, et singulæ finitæ essent et limitatæ. Sic enitar omnes meas actiones quasi unam facere, per intentionem, quâ soli Deo placere in omnibus velim: *Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit.* Item, in quovis bono opere plures jungam ^{Matt. 6. 22.} affectus bonos, qui me ad id impellant; ut unica actio sit multiplex virtus.

MEDITATIO VI.

Quòd Deus sit summè bonus.

BONITAS est duplex: naturalis et moralis. De priori: *Vidit Deus cuncta que fecerat, et erant valdè bona.* Habebant scilicet quicquid naturæ cujusque ^{Gen. i. 31.} conveniebat; quo fiebant amabilia. Moralis autem bonitas inest actionibus liberis, ut debitè fiant, et ex rectâ ratione. Cæterum Deo hæc etiam bonitas

est naturalis, et essentialis; cum homini sit adventitia, ab eaque possit deflectere.

PUNCTUM I.

Quòd Deus est summè et infinitè bonus: 1. Quia omnem rationem bonitatis in se continet, sicut et essendi. Undè ad Moysen Deus: *Ostendam tibi omne bonum.* 2. Quia per essentialiam habet; ac proinde indefectibiliter. 3. Quòd creaturæ præ illo non sint bonæ; sicut nec sunt. Nam limitata est bonitas illorum, et participata, ac defectibilis. Quare Christus ait: *Nemo bonus nisi solus Deus;* et apud Job: *Inter sanctos ejus nemo immutabilis; et Cæli non sunt mundi in conspectu ejus.* Hinc quivis coram Deo humiliari debet, licèt sanctus: quia *Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus exercituum. Non est sanctus, ut est Dominus: neque enim est alius extra te.* Sanctitas autem est bonitas moralis.

PUNCTUM II.

Specialiùs licet discurrere per singulas virtutes, easque in Deo cogitare, absque imperfectionibus, simulque unitas; nam hoc habent virtutes, ut quando ad summum veniunt, sint invicem connexæ et colligatæ, trahantque se mutuò, ut annuli in catenâ: deinde cogitando, quòd virtutes in Deo sunt exemplar nostrarum. Quare nostræ eò sunt perfectiores, quò exemplari divino similiores,

In Deo
plenitudo
virtutum.

Index re-
liquarum.

Cæterùm solent quatuor genera virtutum distinguui: 1. Moralium; in quibus spectatur conformatio ad regulam rectæ rationis: 2. sublimiorum, quibus aspiratur ad similitudinem Dei; cum Christus dicat: *Estote perfecti, sicut Pater vester cælestis* Matt. 5. 48. 3. illarum, quæ hominem, jam assecutum illam similitudinem, comitantur: sive ex parte, ut in viris valdè perfectis, in hâc etiam vitâ; vel planè; ut in beatis. Quarto loco demùm, sunt ipsa exemplaria virtutum in Deo, qui proinde est etiam largitor virtutum, à quo et peti debent.

PUNCTUM III.

Hinc est, quòd duplex illa justitiæ pars, declinare à malo, et facere bonum, divinæ bonitati maximè convenit. Quoad primam, non potest ipse peccare, nec peccati esse causa. Imò, nec in naturâ assumptâ potuit peccare; quòd id repugnet bonitati divinæ, et infinitæ. 2. *Fidelis Dominus in omnibus verbis suis, et sanctus in omnibus operibus suis; et: Sancti estote, quia ego sanctus sum.* Æmulabor hanc sanctitatem, illud memorans: *Perfectus eris, et absque maculâ cum Domino Deo tuo.* Talem voluit Ecclesiam suam esse: *Non habentem maculam, neque rugam.* Et talem laudat: *Tota pulchra es... et macula non est in te.* A sanctitate cognomen accepit tertia persona divina, ut *Spiritus sanctus* diceretur per excellentiam: et sub hoc nomine tota Trinitas laudatur: *Sanctus, sanctus, sanctus.*

Ps. 36. 27.
Virtutes
Dei pur-
rissimæ.

Psal. 144.
r3.
Lev. 19. 2.

Deut. 18.
r3.

Eph. 5. 27.
Cant. 4. 7.
Ier. 6. 3.

MEDITATIO VII.

Quòd Deus sit , ut summè bonus , ita summè communicativus suù.

PUNCTUM I.

De divinis nom., c. 4. BONUM est diffusivum suù , teste Dionysio. Deus ergo cum sit summum bonum , ita maximè communicativus suù. Quod facit excellenter. 1. Quia liberè ,
Ps. 53. 8. pro bonà voluntate suà , non coactè. Vicissim ego voluntariè sacrificabo tibi , et confitebor nomini tuo , quoniam bonum est. 2. Quia nullo suo emolumento :
Ps. 15. 2. Deus meus es tu ; quoniam bonorum meorum non egesset. Sequitur autem , sanctis , qui sunt in terrà ejus , mirificavit omnes voluntates meas in eis. Quasi dicat : quia non poteram ei benefacere , convertit voluntatem meam , ut sanctis ejus benefacerem pro ipso. 3. Quia summè se communicat pro modo suæ sapientiæ. Sic et ego.

PUNCTUM II.

Communicat se , dans esse naturale rebus , secundum quatuor gradus substantiæ : corporeæ , viventis , sentientis , et intelligentis , quos singulos diversis creaturis tribuit ; homini omnes ; ut sint tanquam quatuor flumina ex fonte paradisi egredientia , seu ex summo bono , et irrigantia universum mundum. Quæ cum in uno homine colligan-

Deus communicativus suù. 325

tur , meritò requiritur ab eo , ut Deum amet *ex toto corde* , pro bono corporis ; *ex totà animà* , pro bono vitæ ; *ex omnibus viribus* , pro bono sentiendi ; *ex omni mente* , pro bono intelligendi. *Luc. 10. 27.*

PUNCTUM III.

Communicat ampliùs se , dans esse supernaturale , idque quatuor etiã modis. 1. Dans esse gratiæ , quã efficitur *divinæ consortes naturæ* , et Filii Dei. 2. Esse gloriæ , in quã *similes ei erimus* , quia *videbimus eum* , sicuti est. 3. Esse personale Verbi divini ; ut homo sit verus Deus. 4. Hoc Verbum caro factum communicatur ineffabiliter omnibus volentibus , in Eucharistiæ mysterio. *Eccellentius se commu. nicat. 2 Pet. 1. 4. 1 Joan. 3. 2.*

Ex his quatuor communicationis modis , duo posteriores soli homini concessi sunt , non angelis , quæ est prærogativa singularis. Itaque homo non solum factus est ad imaginem Dei per naturam , sed est factus imago Dei substantialis per unionem hypostaticam. O si ego me vicissim totum communicem , reddamque Deo , ut undè fluxerunt aquæ , ad Deum revertantur !

Deindè observa , quòd cum conveniret ut Deus hypostaticè se communicaret cuivis creaturæ , elegit hominem , in quo omnes creaturas sibi assumeret , quòd in eo sint omnes gradus essendi. Ergo omnes laudent illum. At ego præsertim exhibebo me sanctum , tum corpore , tum spiritu ; quòd in homine

sic honorificavit Deus utramque substantiam per unionem personalem.

MEDITATIO VIII.

Quòd Deus sit summè amabilis.

BONUM est quod omnia appetunt, ut definit philosophus. Expeditur autem vel propter seipsum, vel propter utilitatem, vel causâ delectationis. Undè triplex bonum existit, honestum, utile, delectabile.

PUNCTUM I.

Ut bonum honestum.

Deus est summè amabilis propter seipsum; quia est summè et infinitè bonus, et ipsa bonitas. Et est ultimatè propter seipsum amabilis, ut non ob alium finem debeat amari, cum sit ipse summum bonum; sed alia omnia propter ipsum: siquidem est fons omnium, et ideò finis ultimus; sequitur: 1. Non posse amari à creaturâ, quantum est amabilis: siquidem est infinitè bonus, sed à seipso tantum. O amem saltem quantum possum! 2. Debere amari saltem super omnia alia; et ità, *ex toto corde, mente, et viribus*. 3. In illâ bonitate posse spectari varias perfectiones, singulasque infinitas, quasi totidem motiva amandi ipsum, est enim totus desiderabilis. 4. Quàm detestabile sit odisse Deum, in quo nihil

odio dignum. Undè Dominus ait: *Odio habuerunt*

me

Quòd Deus sit summè amabilis. 325
me gratis; sine causâ. Nam, quandò etiam punit, amabilis est illius justitia.

PUNCTUM II.

Est amabilis etiam ob utilitatem nobis ex illo proveniente. 1. Propter esse naturale acceptum, et le. ^{Ut bonum utile.} quòd res omnes in usum nostrum procreaverit. Cogitate audire singulas tibi dicentes: *Da et accipe; et Eccli. 14. 16. justifica animam tuam: accipe meipsam, tanquam Dei munus; et vicissim da animum gratum largitori, sicque justitiæ partes implebis: Non sit porrecta manus tua ad accipiendum et ad dandum collecta.* 2. Propter esse gratiæ et gloriæ. Quòd si amorem illi debeo ob naturalia, quantum majorem ob supernaturalia? Si propter temporalia, quid propter æterna? si ob res extra ipsum positas, quid pro eo, quòd seipsum fruendum mihi dat? O anima mea, da et accipe. 3. Quia omnis ratio boni utilis, quæ reperitur in creatis, in Deo est perfectiùs, et ab illo impertitur rebus. Si ergo amo creaturas quâ utiles, ad finem aliquem consequendum, amem ipsum fontem magis, ubi bonum illud utile est melius, et à quo res creatas accipio.

Cæterum motivum hoc amandi Deum ob utilitatem sic usurpabo, non ut Deum referam ad meum commodum, tanquam ad finem; sed ut illam ipsius Dei bonitatem præcipuè amem, quâ ille se in nos effundit.

PUNCTUM III.

Deus est bonum summè delectabile. Est autem delectatio actus quidam animi conquiescentis, et gaudens de bono possessore. Sequitur autem cognitionem et amorem Dei, per quæ possidetur Deus.

Hinc, 1. Deus ipse, qui seipsum perfectè comprehendit et amat, adæquatam infinito bono suo delectationem ex seipso percipit; hoc est, infinitam. Perrò illius delectationis mens creata fit particeps, prout plùs, minùs, de notitià Dei et amore participat. 2. Oblectatur communicando seipsum creatu-

^{Ps. 103.} ^{31.} ris: *Lætabitur Dominus in operibus suis: Et delectabar*

^{31.} ^{Gen. 1.31.} *per singulos dies, ludens... in orbe terrarum.* Id quod significat approbatio illa circa creata: *Et erant valdè bona.* Atque hoc ipso quòd de nobis delectatur, red-

^{Prov. 8.} ^{31.} ditur nobis ipse valdè delectabilis; siquidem ait: *Delectiæ meæ esse cum filiis hominum.* 3. Quæcumque rationes delectabilium insunt creaturis, reperiuntur in Deo perfectiùs. Undè potest per se ipsum, absque creaturis, nos mirabiliùs delectare. Quod et insinuat, quando promittit *centuplum*: quia inæstimabiliter majus gaudium confert relinquentibus terrenas oblectationes propter ipsum, quàm quod afferre possunt omnia simul mundi delectabilia. 4. Cùm tam delectabilis sit Deus, et ipse tantâ affluat delectatione, et ita delectabiliter se nobis communicet, et nobiscum sit; plane convenit, ut delectabiliter ipsi ser-

Qualem caritatem Deus habeat. 527

viamus: *Jubilate Deo, omnis terra, servite Domino* ^{Ps. 99. 1.}
in lætitiâ. Introite in conspectu ejus, in exultatione.

Non enim habet amaritudinem conversatio ejus, nec ^{Sap. 8. 16.}

tædium convictus illius, sed lætitiâ et gaudium. Et:

Hilarem datorem diligit Deus. Disce quàm abomi-

nabile sit, ob delectationem ex creaturis, post-

habere summum delectabile, et infinitum. Et sunt,

qui sic agunt, innumerabiles. Absit à me: *Ego in* ^{Job. 27.}

Omnipotente delectabor; et exultabo in Deo Jesu meo. ^{Hab. 3. 18.}

MEDITATIO IX.

Qualem caritatem Deus habeat.

AMOR tres habet actus. 1. Est benevolentia, quâ benè volumus amato, et in eo quod habet acquiescimus. 2. Concupiscentia, in rem, quam alicui, vel nobis cupimus. 3. Amicitia, inter plures, ob bonum in quo communicant. Quod si supernaturale sit, dicitur caritas. Ex his oritur beneficentia erga amatum.

PUNCTUM I.

De amore Dei erga seipsum.

1. Deus amore benevolentia amat seipsum, quantum est amabilis infinita ejus bonitas. Qui amor rectissimus est et debitus; non ut amor proprius, quo creatura amat se præ Deo, illius postponens voluntatem. Nempè amor in creaturam debet esse